

SEMINARUL TEOLOGIC „SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA” CONSTANȚA

În perioada interbelică, a existat un seminar teologic la Constanța, despre care nu mulți constănțeni știu, fie ei și istorici sau doar trăitori pe aceste meleaguri. Din numeroasele documente aflate în dosare ale Arhivei Episcopiei Constanței, din altele gășibile la Arhivele constănțene¹ și din câteva numere ale revistei Bisericii Ortodoxe Române, imaginea pe care ne-o lasă istoria acestei instituții de învățământ eclesiastic este aceea a unei zbatări pentru existența fizică. Care a fost foarte scurtă și fără momente de respiro pentru conducătorii săi.

Două sunt personalitățile care au insistat pentru ca Seminarul constănțean să-și desfășoare activitatea în condiții normale, în „casa” lui. Primul dintre aceștia este episcopul Tomisului *Ilarie*, care, deși a stat prea puțin pe scaunul suprem al Episcopiei - un an, 1924-1925 -, a încurajat activitatea Seminarului și a insistat pentru gășirea unui spațiu potrivit în vederea înființării unei Școli de cântăreți bisericești². Cel de-al doilea este urmașul său în scaunul episcopal al Tomisului, *Gherontie Nicolau*. Despre acesta, istoriografia românească nu scris așa cum ar fi meritat. I-am descoperit, în filele dosarelor, zbaterea pentru un sediu al Seminarului teologic constănțean. S-a implicat direct, fiecare document având amprenta sa, fie o virgulă, fie o mulțumire, fie o decizie și, mai ales, rugăminți. Nu s-a sfiit să apeleze, insistent, la factorii de decizie locali, la ministerele de resort și chiar la rege. Nu a reușit însă. „Războiul” a fost unul de durată, în care s-a implicat total. Și aceasta n-a fost singura lui preocupare. Nu degeaba, unul dintre contemporanii săi l-a numit „*ctitor de osteneli*”³. De altfel, acesta declara: „*Când am primit cârja episcopală din mâna marelui rege răposat*

* Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța; e-mail: laviniagh@yahoo.com.

¹ Virgil Coman, *Mărturii documentare privind Seminarul Teologic din Constanța (1923-1931)*, în „Profesorul universitar Dr.Dr.D.H.C. Nicolae Dură la 60 de ani”, f.l, f. ed, f.a., p. 506- 512.

² Nechita Runcan, *Două milenii de viață creștină neîntreruptă în Dobrogea*, Constanța, Ed. Ex Ponto, 2003, p. 268.

³ *Ibidem*, p. 276.

Ferdinand I, am declarat că nu voiu da ochilor mei somn și nici genelor mele dormitare până nu voiu vedea clădit un local propriu pentru seminarul teologic din Constanța..."⁴.

Pe 9 august 1922, Ministerul Cultelor și Artelor hotărăște înființarea unui seminar teologic la Constanța, începând cu anul școlar 1922-1923, având clasele I și V, Ministerul suportând cheltuielile pentru 50 de elevi bursieri în fiecare dintre cele două clase, plata personalului administrativ și a celui didactic. În grija Primăriei și Prefecturii Constanța rămâneau plata chiriei și amenajările necesare⁵. Seminarul în cauză începe să funcționeze pe 23 martie 1923, cu clasele I și a II-a, având 47 de elevi⁶. Primarul Constanței, Virgil Andronescu, îl delegă pe preotul Gheorghe Rădulescu, profesor la liceu, pentru căutarea unui sediu adecvat⁷. Și așa începe lupta pentru un sediu.

După lungi tratative⁸, Seminarul a fost găzduit în pavilioanele Regimentului 34 Infanterie. Condiția găzduirii sale aici a fost să se repare și să se reamenajeze pavilioanele de la tabăra din Anadalchioi, care să fie de folos Regimentului 34. Peste doar câteva luni, după ce au fost făcute reparații și la pavilioanele unde era stabilit Seminarul - sume mari plătite de Seminar, dar și de Primăriei și Ministerul Cultelor -, acesta a fost mutat în pavilionul Regimentului 9 Călărași, unde s-au investit, din nou, foarte mulți bani pentru renovare și amenajări. În schimbul „găzduirii”, autoritățile militare au cerut repararea unor pavilioane care să fie folosite de unitățile acestora⁹.

În 1925, la Seminarul Teologic din Constanța se studiau următoarele materii: Religia, Limba latină și cea greacă, Limba română, Limba franceză, Limba germană, Matematica, Științele naturii, Istorie, Liturghie, Muzica bisericească, Lucru manual, Geografie, Pedagogie, Istoria bisericii, Desen, Igienă¹⁰. În luna septembrie, la catedrele Seminarului se adaugă noi materii: Fizico-Chimie, Caligrafie, Muzică vocală, Gimnastică.

De la începutul existenței sale, au predat profesori, multi dintre ei personalități conștănțene laice și clericale, sub conducerea directorului

⁴ Arghir I. Vârnăv, *Carte omagială cu ocazia aniversării a cinci ani de păstorie. P.S.D.D. Gherontie Episcopul Constanței - vechiul Tomis și al Durostorului*, Constanța, 1931, p. 161.

⁵ Virgil Coman, *op. cit.*, p. 506.

⁶ „Buletinul Municipal al orașului Constanța 1923”, Constanța, p. 36.

⁷ Virgil Coman, *op. cit.*, p. 506.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Arhiva Episcopiei Constanța (în continuare, A.E.C.), dos. 5/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Teologic, f. 274.

¹⁰ *Loc. cit.*, dos. 10 pentru plata personalului didactic și administrativ al Seminarului Teologic din Constanța, f. 1, 32.

preot Iulian Constantinescu și a directorului econom G. Rădulescu¹¹.

Încă de la începutul păstoriei sale (1926), Episcopul Gherontie înscrie între prioritățile sale construirea unui local propriu al Seminarului, pe care-l vedea „ca o școală de misionari ai românismului românesc în Cadrilater”¹². Și zbaterele sale de obținere de fonduri pentru construirea clădirii Seminarului din Constanța sunt dovedite de cuprinsul a două dosare arhivate la Episcopia Tomisului. Acesta intervine pe lângă autoritățile centrale - având, inclusiv, intervenții în Parlamentul României-, pe lângă cele locale, și pe lângă alți factori de decizie¹³. O altă cale este aceea de strângere de fonduri, în mod organizat, prin Comisii înființate în acest sens, care acționau în județ și în alte zone ale țării, în special în județul Ialomița. Corespondența acestuia spre atingerea scopului este una impresionantă. Majoritatea documentelor pe care le-am găsit poartă rezoluții, însemnări, directive semnate de episcopul Gherontie. Dărilor de seamă ale personalului preoțesc implicat în adunarea de fonduri sunt deosebit de precise și amănunțite.

¹¹ Gh. Rădulescu - preot paroh la Biserica „Sf. Nicolae” Constanța -, Grigore Roșu - profesor la liceu -, diacon Iuliu Constantinescu - apoi preot paroh la Biserica „Sfântul Nicolae” -, M. Ionescu - șef la Laboratorul de Chimie -, Gh. Petrescu - profesor la Școala normală de băieți -, Ana Vasiliu - profesor la Școala normală de fete -, Gheorghe Ioan - profesor la Școala Comercială -, preot Ioan Grigorescu - director la Cancelaria Sfintei Episcopii -, Constantin Lăzărescu - profesor la liceu -, dr. Gh. Rădulescu - doctor secundar al orașului -, Nicolae Constantinescu-Pană - profesor la liceu -, Gheorghe Diaconu - șef birou Direcția... (indescifrabil), Constantin Dima - maestru la Școala normală -, Aurelia Constantinescu, Alexandru Nicolescu - maestru Școala normală -, G. Toma - profesor la liceu -, preot Constantin Popescu - revizor eclesastic și... (indescifrabil), Petru N. Șarpe - diacon la Biserica „Sf. Nicolae” Constanța. În condițiile în care, în septembrie, sunt introduse noi materii, cadrele didactice se înmulțesc. Apar nume noi: M. Rădulescu - profesoară Școala secundară -, O. Mironescu - inspector școlar -, N. Negulescu - profesor faimos de liceu -, comandor St. Raicu - maior de marină -, Romulus Popescu - profesor la Școala normală de băieți -, M. Petroni - profesoară la Școala normală de fete -, Ioan V. Petrescu. Lor li se adaugă personalul administrativ, format, în ianuarie 1925, din econom G. Rădulescu - era și director -, diacon Julian Constantinescu - director spiritual -, Iacob Ionescu - secretar -; pedagogi: Borșaru Nicolae, Gheorghe Teodorescu, Popescu Ioan, Ștefan Băleanu, Moraru Glicherie - este și diacon la episcopie -, Arghir Gheorghe - este și cântăreț bisericesc -, Ciureanu Constantin - econom. De asemenea, în statul de plăți mai figurează un portar, un bucătar, 13 servitoare - 16 servitoare din octombrie -. cf. A.E.C., dos. 10 pentru plata personalului didactic și administrativ al Seminarului Teologic din Constanța, f. 1, 2, 31, 32, 34, 40, 55.

¹² Arghir I. Vârnav, *op. cit.*, p. XII.

¹³ A.E.C., dos. 5/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 14.

Directorul Seminarului, preot Iulian Constantinescu, propune unele terenuri expropriate pe care s-ar putea construi clădirea instituției de învățământ¹⁴.

Pe 7 august 1926, episcopul Gherontie, împreună cu directorul instituției de teologie constantăneană, scria primarului orașului, explicând, amănunțit, situația dificilă în care se află această instituție de învățământ: „În nenumărate rânduri am avut ocaziunea de a vă expune situațiunea tristă în care se găsește seminarul teologic din localitate. Înființându-se acest seminar în Constanța, pentru a împlini lipsa de preoți în Dobrogea și în Cadrilater, și neavând un local propriu, a fost instalat în localul cazărmei Regimentului 74 Infanterie, dar după un an de la înființare a fost mutat într-unul din pavilioanele Regimentului 9 Călărași. Aici nu va mai putea sta mai multe decât până la 15 iulie 1927. La această dată, urmează ca din cauza lipsei unui local propriu, seminarul să se desființeze. Desființarea, ar avea consecinți dureroase, atât pentru Noi ca Episcop întrucât n-am putea satisface cerințele religioase ale locuitorilor, cari cer preoți, îndrumători, pe cale morală și națională, cum și pentru populațiunea rurală însuși știut fiind, că poporul nostru rural în deosebi, nu-și poate îndruma copiii decât către școlile normale și către seminarii. Desființându-se seminarul vor privi cu ochi răi pe conducătorii țării. Pentru a nu ne găsi într-o astfel de situațiune am decis, construirea unui local propriu, pentru care avem nevoie de sprijinul tuturor conducătorilor. În primul loc, avem nevoie de sprijinul D-voastră și al întregului consiliu al Municipiului Constanța, care prin sentimente ce nutresc spre iluminarea poporului, să ni-l dați neprecupețit cedând în acest scop o suprafață de teren de 3-5 ha pentru a clădi localul și a face o mică fermă de zarzavaturi, la deprinderea viitorilor preoți și îndrumători ai populației rurale unde vor trăi, spre o mai frumoasă gospodărie. Aș dori ca acest teren să fie în partea de Sud-Vest, între tunel, Soc. „Astra” și șoseaua Mangaliei, din teren (indescifrabil - n.n.) hectare expropriat de la D-l R. Van Sickle. În caz că, când se va receda o parte din acest teren d-lui R. Van Sickle, i se poate da din partea de sus, rămânând (indescifrabil - n.n.) arătată pentru seminar...”¹⁵. Răspunsul Primăriei vine destul de repede: locul cerut pentru Seminar nu se poate da, fiind încă în litigiu¹⁶.

De asemenea, episcopul Gherontie se adresează și ministrului Domeniilor, în 1926 - când Seminarul scotea prima serie de absolvenți-, solicitându-i „cel puțin 15 ha” în comuna Brătianu, rămânând ca Episcopia să se îngrijească de fondurile necesare

¹⁴ Loc. cit., dos. XII/I, 1923- 1926, f. f.

¹⁵ Loc. cit., dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 1.

¹⁶ Loc. cit., f. 4.

construirii localului¹⁷. Peste câteva luni, când începuse deja adunarea de fonduri pentru ridicarea localului, episcopul se adresează, din nou, Ministrului Domeniilor, cerând „*măcar 5 ha pentru studiul apiculturii*”¹⁸. Aceleași rugăminți sunt adresate și primarului Constanței, Ion Bentoiu, pe care, încercând să-i câștige bunăvoința, membrii Comitetului Școlar al Seminarului îl aleg, în unanimitate, membru de onoare al acestui organism¹⁹. Episcopul va reveni cu cererea sa, pe 1 februarie 1927, și îl informează pe Ministrul Domeniilor că, având dezlegarea Ministerului de a cerceta terenul în cauză împreună cu Gh. Arbivoici - consilierul agricol al Regiunii Constanța - și cu profesorul Seminarului Gh. Roșu, în urma consfătuirii dintre aceștia și inspectorul zootehnic Băclășanu, au găsit propriu acest teren pentru scopul urmărit²⁰.

În același timp, episcopul Gherontie se adresează „*preoțimii și credincioșilor scumpei noastre eparhii*”, în vederea „*adunării de ofrande în scopul clădirii unui local de seminar*”, rugându-i pe preoți, învățători și primari să înființeze comitete în acest sens. Sunt sfătuiți să se adreseze mai întâi proprietarilor, apoi tuturor gospodarilor din sat, „*de la cel mai înstărit, până la văduva care a semănat ceva în vara asta și să primească de la toți orice: grâu, orz, porumb, fasole, cartofi etc., să le depoziteze undeva... și, apoi, prin băncile populare și cooperative să le desfacă, iar sumele să le depună în bănci, ca fond pentru clădirea localului de seminar de la Constanța*”. De asemenea, se puteau primi bani și lucruri făcute de mână, care s-ar putea vinde²¹. Mai mult, episcopul cere membrilor comitetelor să meargă din casă în casă²². Se adresează direct, în scris, fiecărui ieromonah din eparhie, primind, la rândul său, rapoartele acestora - care includeau și piedicile de care s-au lovit, unele dintre ele provenind chiar de la colegii lor²³.

Ministerul Cultelor, Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Prefectura Constanța autorizează Episcopia să strângă fonduri în vederea construirii localului Seminarului Teologic prin eliberarea a 100 liste de subscripții, „*cari vor circula în Eparhia Constanța pe timp de 1*

¹⁷ *Loc. cit.*, f. 7.

¹⁸ *Loc. cit.*, f. 19.

¹⁹ Virgil Coman, *op. cit.*, p. 507.

²⁰ A.É.C., dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Teologic, f. 33.

²¹ *Loc. cit.*, f. 2, 3v.

²² *Loc. cit.*, f. 27.

²³ *Loc. cit.*, dos. 5/ 1927- 1928, Construcția seminarul și diverse corespondențe referitoare, f. 1, 2, 3, 4, 6.

an, până la 1 decembrie 1927”²⁴. O altă adresă a Ministerului Sănătății și Ocrotirii Sociale certifică cele 1000 liste subscripții care să circule în întreaga țară²⁵. Astfel, cere formarea de comitete în Caliacra, Durostor, Constanța, Călărași, Urziceni²⁶.

Ofertele nu au întârziat să vină: Dumitru Țimiraș, proprietar din Constanța, propunea un teren de 10 000 m², pe bulevardul Regina Maria, cu o frumoasă plajă de nisip la malul Mării, unde s-ar putea ridica un „adevărat Sanatoriu, atât pentru elevii reguțați ai școlii cât și pentru alți elevi, din alte seminarii din țară, care în timpul verii ar putea fi aduși aici, pre a-și recăpăta forțele și spre a-și întări sănătatea pe plaja mării...”. Toate acestea în schimbul a 400 lei/m², iar, dacă Ministerul Cultelor nu este de acord, proprietarul era dispus să i se plătească și anul următor. Răspunsul este scris de mâna episcopului: Seminarul nu are niciun fond și se spera să se obțină un teren de 3-4 ha, în mod gratuit²⁷.

Pe 5 octombrie 1926, episcopul Gherontie inaugurează Școala de cântăreți bisericești „Gherontie Episcopul”, pe care o înființase²⁸. Cu acest prilej, în discursul inaugural, enumerând greutățile cu care se confruntă Episcopia. Între acestea: „seminarul stă într-o cazarmă și peste un an trebuie să-l mutăm în altă parte; căci armata-și reclamă cazarma; pentru clădirea unui local propriu, nu știu încotro să mai apucăm, căci - până acum - n-avem niciun ban; lipsa de preoți, mai ales în Cadriater, precum și slaba salarizare a acelor existenți...”. Acesta continuă: „Astăzi ia ființă cu ajutorul lui Dumnezeu școala de cântăreți bisericești pe care o inaugurăm în aceste clipe. Este școala, care se impune, ca și seminarul... La noi, în Dobrogea, unde n-a existat nici seminar până în 1923 și nici școală de cântăreți bisericești, până azi, atât preoții cât și cântăreții, afară de cei pe cari i-am găsit aici la anexare, au fost aduși de peste Dunăre și, adeseori, afară de câteva excepții onorabile, n-au fost cei mai de seamă, cum ar fi trebuit să fie. De aici necesitate seminarului și școlii de cântăreți, pe care o inaugurăm abia azi”. Episcopul Gherontie „găzduiește” școala nou înființată, deocamdată, „în vreun pavilion la seminar” și a eliberat două sălițe - mutându-i pe câțiva părinți în case apropiate și la el acasă -, unde puteau fi puse „câteva bănci, o catedră, o tablă pentru cursuri, o masă și câteva scaune pentru cancelarie”. La Școala de cântăreți, în condițiile lipsei de fonduri, câțiva „idealiști s-au oferit să predea gratuit”. Mulți

²⁴ Loc. cit., dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 24, 28.

²⁵ Loc. cit., f. 29.

²⁶ Loc. cit., f. 2.

²⁷ Loc. cit., f. 5.

²⁸ Nechita Runcan, op. cit., p. 273.

dintre aceștia sunt cadre didactice ale Seminarului²⁹. Conducerea Școlii a fost încredințată arhimandritului Athanasie Dincă, fost director și profesor la Seminarul Nifon din București³⁰.

Episcopul se adresează, la începutul anului 1927, și Ministerului Cultelor, specificând că a obținut 10 ha de teren la locul numit „Viile noi” și informează despre demersurile sale organizatorice pentru colectarea de fonduri în vederea ridicării localului de seminar. Acesta specifică faptul că s-a gândit și la organizarea de serbări cu același scop. *„Noi ne batem și facem atât cât poate un om care are doar autoritatea morală și cuvântul. Greul cade - cel puțin deocamdată - tot asupra factorilor cu bani și cu răspundere, tot guvernul ne poate salva. La vreme, am cerut prin Eforie un prim fond de cinci milioane lei. Știm că în bugetul anului curent nu s-a putut prevedea nimic. Avem speranța la credite”*³¹.

În speranța unui ajutor financiar, episcopul Gherontie se adresează și Prefecturilor județelor Constanța, Durostor, Caliacra, Ialomița și unui număr de 10 bănci³². De asemenea, cere ajutor direct primarilor localităților din eparhie³³.

Există însă și impedimente în adunarea banilor³⁴. În unele eparhii, nici comitetele nu s-au constituit, dată fiind lipsa banilor, iar, în cazul prefecturilor și consiliilor locale, bugete au fost direcționate spre necesitățile locale sau, efectiv, era prea târziu pentru înscrierea în buget a problemei Seminarului³⁵. Într-un alt caz, nu a răspuns nimeni chemării de a organiza un comitet, dar primarul și episcopul au hotărât să încaseze ofrandele benevole la actele stării civile, respectiv la serviciile bisericești³⁶. Se înregistrează probleme venind și din

²⁹ P.C. Econom Iulian Constantinescu - director al Seminarului. Iulian Constantinescu fusese, de la 1 octombrie 1923, diacon la Parohia „Sf. Nicolae” Constanța, până la 25 octombrie 1925, când a fost hirotonist preot și angajat la Catedrala Episcopală, până la data de 1 mai 1927, dată de la care a optat pentru postul de director al Seminarului Teologic. Între 1 decembrie 1925-1 aprilie 1926, a fost și misionar de eparhie - cf. A.E.C., dos. 11/ 1931-1932. Corespondență cu Seminarul Teologic Constanța, f. 60; Diacon Petre Șarpe - subdirector -, protopsaltul Catedralei Episcopale; Gheorghe Diaconu - „un profund cunoscător al muzicii orientale mai ales” -; Morozov - profesor de muzică occidentală și dirijorul corului ceremonial al Episcopiei -, protosinghelii Epifanie Crăciun și Silvan Nistor.

³⁰ Arghir I. Vârnăv, *op. cit.*, p. XII, 98-102

³¹ A.E.C., dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Teologic, f. 30.

³² *Loc. cit.*, f. 31, 34.

³³ De exemplu, *Loc. cit.*, f. 41 v.

³⁴ *Loc. cit.*, f. 11, 12.

³⁵ *Loc. cit.*, f. 14, 15, 35, 36, 39, 40, 45, 83, 97, 100, 101, 103 v.

³⁶ *Loc. cit.*, f. 16.

rândul clerului, care ar fi trebuit să se implice și n-a făcut-o³⁷.

Nici Camera de Comerț și Industrie Constanța nu răspunde solicitării episcopului Gherontie³⁸, iar Ministerul de Interne declară că „nu dispune de fonduri pentru satisfacerea cererii”³⁹.

Există însă și oficialități care pun umărul la construirea Seminarului constănțean. De exemplu, în proiectul de buget al Prefecturii județului Ialomița, a fost prevăzută suma de 150 000 lei, sumă ce urma a fi aprobată de Consiliul Județean⁴⁰. Și primăria comunei Vladimirești, județul Caliacra, a prevăzut în bugetul său suma de 2 000 lei în același scop, la fel ca și primăria comunei Cainargea Mare din județul Durostor: „după puterile sale bugetare s-au trecut pentru construirea Seminarului suma de 500 lei”⁴¹.

Comitete de adunarea de ofrande se organizează⁴² și acțiunea demarează. Astfel, vin bani de la Parohia Stelnica, biserica comunei Ștefănești, Parohia Bucu, Parohia Amara, Protoieria I Ialomița, Protoieria II Urziceni - jud. Ialomița -, Protoieria județului Caliacra, parohia Silistra⁴³.

În martie 1927, în urma stăruinței episcopului Gherontie, Ministerul Domeniilor oferă, prin ordinele nr. 11867 și 11868/1927, 81000 m² din terenul Oieriei Palas, în vederea construirii clădirii Seminarului. Se specifică: „S-a luat din terenul dat de islaz satului suburbia I.C. Brătianu tot din fosta moșie a Oieriei Palas, parte începând de la hotarul moșiei Oieriei către răsărit, pe stânga șoselei înspre satul Brătianu pe o lungime de 300 m, iar în adâncime spre nord de 270 m... Islazul satului I.C. Brătianu se va completa în lungul hotarului moșiei de la nord cu o suprafață de opt ha începând de la Est la Vest pe moșia Oieriei Palas și în lățime de 200 m până la completare. Suprafața de teren cedată pentru construirea Seminarului în cotele mai sus arătate însumează 8 ha și 1000 m.p.” Episcopul trimitea Ministerului Culturii o schiță de plan în

³⁷ *Loc. cit.*, dos. 5/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 2, 6, 8, 35, 36.

³⁸ *Loc. cit.*, dos. 4/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 43.

³⁹ *Loc. cit.*, f. 17; dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 5, 7.

⁴⁰ *Loc. cit.*, dos. 4/1927, Actele referitoare construirea Seminarului Theologic, f. 37. Episcopul Gherontie răspunde că a „luat la cunoștință cu satisfacție sufletească” și mulțumește.

⁴¹ *Loc. cit.*, f. 44, 46. Episcopul mulțumește, personal, fiecărui gest de acest fel.

⁴² *Loc. cit.*, f. 6, 8, 9, 13.

⁴³ *Loc. cit.*, f. 22, 27; dos. 5/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14 v, 16, 18, 19, 20, 21.

vederea întocmirii planurilor necesare, cu intenția ca, în decursul anului, să se înceapă construcția⁴⁴.

În aceeași lună, directorul Seminarului din Constanța propune episcopului Gherontie o listă cu membrii comitetului de construire a localului instituției de învățământ, comisia avându-l ca președinte pe episcop. „*Membrii activi: 1. director econom Iulian Constantinescu; 2. profesor Mauriciu Papastopol; 3. Profesor Grigore P. Roșu; 4. Teodor Nichiteanu; 5. comisar C. Nicolescu; 6. învățătorul din cartierul I.C. Brătianu; Membrii onorifici: 1. Prefectul județului (A. Popovici - n.n.); 2. Primarul Municipiului (I. Bentoiu - n.n.); 3. Comandantul Diviziei (general Vlădescu - n.n.); 4. Inspectorul General al Băncii Naționale (Ilie Mecu - n.n.); 5. Președintele Camerei de Comerț (C. Sari - n.n.)*”. Această listă, aprobată, va cuprinde, ca membri activi, cenzori, și pe Harlamb Ciocan și preotul econom I. Roșculeț, iar, între membri onorifici, și președintele Băncii Românești, Costică Alimănișteanu⁴⁵. Comisia își începe activitatea în iunie 1927⁴⁶.

Correspondența episcopului Tomisului continuă. Pe 24 ianuarie 1927, Ministerul de Război soma Seminarul să „*evacueze neapărat*” localul armatei, „*cedat provizoriu seminarului*”, până pe 1 septembrie 1927. Documentul poartă următoarea rezoluție a episcopului: „*1. Să se ceară comitetelor parohiale instituite în scopul adunării fondurilor pentru clădirea localului de seminar situația fondurilor realizate; 2. O deputațiune de parlamentari Dobrogeni, Ne vom prezenta unde va fi nevoie, pentru a obține prelungirea termenului de locațiune în pavilionul cazărmii. În acest scop, vom face un apel la toți parlamentarii, să sprijinească acțiunea Noastră; 3. În acest scop să se răspundă onor Ministerului cu insistență de a Ni se acorda fondurile cerute*”⁴⁷. Se iau măsuri imediate: se trimit adrese protoierilor din eparhie și Ministerului Cultelor⁴⁸. Peste 2 luni, comandantul Regimentului 9 Călărași repetă cererea, motivând că și unitatea lui are nevoie de local pentru adăpostirea soldaților⁴⁹. Episcopul se adresează direct ministrului de Război pentru a obține o amânare a evacuării pentru „*numai un singur an*”. Acesta expune și realizările obținute până atunci: terenul, planurile realizate, fondurile

⁴⁴ Procesul verbal semnat de directorul Oieriei Palas - Constanța, dr. N.I. Teodorescu, preotul Iulian Constantinescu - directorul Seminarului -, șeful Cancelariei Consilieratului Agricol Constanța, Dumitru Alexiu. cf. *Loc. cit.*, dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 52, 47, 48, 49, 54.

⁴⁵ *Loc. cit.*, f. 56 v., 78, 79, 80, 88.

⁴⁶ *Loc. cit.*, f. 94, 96.

⁴⁷ *Loc. cit.*, f. 50.

⁴⁸ *Loc. cit.*, f. 50 v.

⁴⁹ *Loc. cit.*, f. 65.

adunate de la eparhii, promisiunea Ministerului Cultelor (5 milioane lei). În anul în curs, episcopul spera să fie gata o aripă a clădirii, care nu ar fi fost suficientă pentru mutarea Seminarului, dar anul următor, când cea de-a doua aripă ar fi gata, instituția s-ar putea muta⁵⁰. Pe 28 aprilie 1927, episcopul mulțumea ministrului de Război pentru prelungirea termenului de funcționare a Seminarului în pavilionul din cazarma „Regele Ferdinand” până pe 1 august 1928, salvând astfel instituția, care s-ar fi văzut nevoită să întrerupă cursurile din lipsa unui local⁵¹. În ciuda acestei promisiuni ferme, Seminarul primește o altă adresă din partea Ministerului, în august 1927, prin care este somat, din nou, să evacueze clădirea în care se afla, Regimentul 9 Călărași având nevoie pentru că efectivul s-a mărit. În două adrese trimise Ministerului de Război, episcopul specifică faptul că efectivul amintit nu s-a mărit „nici cu un soldat sau un cal”, iar clădirea unde comandantul regimentului considera că se poate muta Seminarul nu există. Din nou, episcopul enumeră pașii înainte făcuți în realizarea clădirii instituției. Această nouă cerere de evacuare - după aprobarea primită anterior -, este, în fond, „o chestie de lovit în seminarul din Constanța”, în condițiile în care acesta are destui dușmani. Iar propunerea ca Seminarul să fie găzduit în clădirea Palatului Episcopal ce se ridica nu era o soluție, deoarece aici nu s-ar puteau amenaja dormitoare, din lipsă de spațiu. Ca urmare, roagă ministrul să revină asupra hotărârii prin care se amâna evacuarea cu încă un an⁵².

Paralel, conducerea Seminarului și episcopul fac diligențe pentru ridicarea clădirii ce urma să adăpostească instituția de învățământ. În aprilie 1927, episcopul Gherontie îl ruga pe ministrul Cultelor să aprobe ca planul clădirii să fie făcut de arhitectul șef al Ministerului, Călinescu, și ca acesta să fie predat, pentru ca, în mai-iunie, să înceapă pregătirea șantierului⁵³. În aceeași lună, se cerea să se facă măsurătoare și punerea definitivă în posesie a terenului Oieriei și, până când urma să înceapă construcția, s-a căutat ca locul să fie semănat, măcar în parte, cu cereale, fapt pentru care a fost dat spre folosință unui proprietar din cartier, care-l muncea cu 2 seminariști. Deși locuitori ai cartierului s-au opus, aceștia au fost însă convinși de importanța Seminarului de către profesorul agronom V. Muranievici⁵⁴. De asemenea, la cererea episcopului Gherontie, ministrul Comunicațiilor

⁵⁰ *Loc. cit.*, f. 68.

⁵¹ *Loc. cit.*, f. 76, 77; dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 12, 13.

⁵² *Loc. cit.*, f. 104, 105, 107, 112.

⁵³ *Loc. cit.*, f. 69, 70.

⁵⁴ *Loc. cit.*, f. 72.

și ministrul Industriei și Comerțului aprobă ca 1500 m³ de piatră necesară să fie furnizată din cariera Canara, transportul fiind plătit de episcopie⁵⁵.

Din păcate, Seminarul se lovește de un scandal legat de unul dintre profesorii suplینitori ai Seminarului, Stelian Constantinescu. Prefectului Ialomiței, Buricescu, adresase o reclamație ministrului Cultelor, în care-l caracteriza pe profesorul Seminarului constănțean ca fiind „un excroc strecurat prin fraudă în învățământ, căci n-a terminat nici liceul”, îl acuza că atacă normele creștinismului în orele de clasă (mai exact, prezenta teoria darwinistă), fiind luat în răs de elevi. De asemenea, considera că profesorul în cauză „compromite și demnitatea profesorală”, ducând în eroare cunoștințele elevilor și făcând „aluzii nefavorabile” la unii dintre colegii săi. Și încă: „nu cunoaște materia, deși pretinde că a făcut studii superioare de specialitate”- se aduc argumente -. Și, în continuarea acuzațiilor: „își crează venituri bănești prin mijloace nepermise de lege”, lucrând, fără știrea conducerii Seminarului, la serviciul veterinar, primind spor la ambele salarii⁵⁶. Stelian Constantinescu trimite IPS Gherontie o scrisoare confidențială, de 5 pagini, în care explică faptul că atitudinea prefectului Ialomiței se datorează unor mai vechi ranchiune personale. În apărarea sa, dă exemple de profesori suplینitori care predau, deși nu au facultate. El specifică faptul că are actele la Londra, unde își făcea studiile de psihologie și pedagogie, și că nu a considerat necesar să le ia în țară, unde, inițial, intenționase să rămână un scurt timp, pentru rezolvarea unor probleme. De asemenea, aduce drept dovadă a capacității sale „sute de articole și studii publicate în diferite ziare și reviste” și o anexă cu 10 volume de lucrări originale și traduceri. La dosar, mai există și o adeverință a Direcțiunii Generale Zootehnice și Sanitar-Veterinară, prin care se certifică faptul că licențiatul în Litere și Filozofie Stelian Constantinescu este angajat al acestei instituții. Urmare a acestui scandal: Ministerul Cultelor îl suspendă din activitate⁵⁷.

În mai 1927, episcopul se adresează, din nou, ministrului Domeniilor, plângându-se că nici fondurile adunate, nici ajutorul ce urma să vină din partea statului nu vor fi îndeajuns pentru urgenta salvare a Seminarului. De aceea, solicita ministrului să se arendeze Episcopiei cca. 500 ha pământ pârloagă în județul Caliacra, pe care să facă semănături, adunând, astfel, ceva bani pentru construcția Seminarului⁵⁸.

⁵⁵ Loc. cit., f. 73, 74, 75, 91, 92, 93.

⁵⁶ Loc. cit., f. n.

⁵⁷ Loc. cit., f. n.

⁵⁸ Loc. cit., f. 81.

În toată această perioadă, indiferent de dificultăți și de „sabia lui Damocles deasupra capului”, activitatea Seminarului continuă nestingerit. În august 1927, la Seminarul teologic din Constanța se ofereau 30 de burse, dintre care 5 fără concurs pentru școlarii din Cadrilater⁵⁹. În septembrie, se anunță „Comisia pentru primirea concurenților în seminarii”⁶⁰.

Într-o cuvântare ținută, pe 25 septembrie 1927, la Adunarea eparhială extraordinară a Episcopiei, episcopul Gherontie se plângea că „pentru clădirea localului de seminar n-am putut face prea mult. Comitetele compuse din: preot, învățător și primar, cari să adune ofrande benevole de la credincioși, n-au prea dat atenție acestei opere național-religioase. Anul trecut, lucrul a mers slab. Anul acesta, am întărit comitetele pe circumscripții cu câte un ieromonah, care să le însoțească la adunarea ofrandelor. Cele ce auzim, însă, despre indiferența unor comitete și – durere – chiar a unor preoți, Ne întristează, V-am trimis și Dvs. Domnilor deputați, câte o listă de subscripție și V-am rugat, să ni dați și în acest fel concursul Dvs., stăruind a se face cât mai multe subscripții. Până astăzi suntem tot în așteptare; doar, D-l Dr. Bărzănescu din Constanța, s-a executat. Cum până la Decembrie a.c., când expiră valabilitatea listelor nu mai e mult, așteptăm cu încredere, că ni veți trimite un rezultat cât mai grabnic și cât mai îmbucurător... Ideea de a se amenaja palatul episcopal ce se clădește în parcul catedralei, în local de seminar, n-o împărtășim; căci nu vrem să avem răspunderea vieții seminariștilor. Deci, seminar cu orice preț! În buget am trecut și suma necesară clădirii localului”⁶¹.

Se continuă, însă, adunarea de fonduri. Acestea vin, mai ales, din parohiile județelor Ialomița și Constanța⁶². În destule dintre localitățile

⁵⁹ „Biserica Ortodoxă Română” (în continuare, „B.O.R.”), seria II, 45, nr. 8 (557), aug. 1927, p. 487-488.

⁶⁰ La Constanța, aceasta era formată din: părintele Iulian Constantinescu – director -, Haralamb Ciocan, M. Papastopol, A. Niculescu și dr. Gh. Rădulescu. cf. *Idem*, nr. 9 (558), sep. 1927, p. 550.

⁶¹ Arghir I. Vârnav, *op. cit.*, p. 119, 121.

⁶² Din județul Ialomița: Cegani, Cocargeaua, Urziceni, Socariciu, Călărașii Vechi, Coșăreni, Hagieni, Sudii, Muntenii, Slobozia, Andrășești, Grivița, Iazu, Stelnica, Negru Vodă, Bărănești, Vlădeni, Cuza Vodă, Buliga, Crăsani, Crucea. Din Cadrilater, parohiile din: Turtucaia, Durostor (Canlia, Stara-Selo, Denisler, Srebârna, Caraorman). Din Caliacra: Ghiaur Suiciuc, Vânători, Armulia, Alexandria, Hasichiosler, Camiharu, Musubeim Esetli, Picilarova, Carali, Teche. Din județul Constanța: Chiragi, Caramurat, Canara, Medgidia, Enigmahale, Docuzol, Tortoman, Ciobanu, Ghernigic, Beilic, Osmancea, Gârliciu, Saraiu, Cartalu, Săcele, Istria, Casapchioi, Mihai Viteazu, Cogealac, Potur, Pantelimon, Gălbiori-Băltăgești, Ercheseș, Dorobanțu, Derinchioi, Tortomanu, Mircea Vodă, Cernavodă, Seimeni, Dunărea, Topalu, Tichilești, Capugiu, Muslubei, Țepeș Vodă, Siliștea, Pazarlia, Chelengic, Cavargic, Carol I, Ciobanu, Hârșova, Topalu,

amintite, nu se organizaseră comitete, iar ofrandele erau adunate de preoți. Un caz deosebit este cel al ieromonahului Anastasie Negară, care, pentru activitatea sa „lăudabilă” în Durostor este ridicat la rangul de protosinghel⁶³. Au mai contribuit la subscripții: elevii Seminarului - 12617 lei, respectiv 5 000 lei, 4308 lei- un alt elev, separat, cu 600 lei, Seminarul din Râmnicu Vâlcea, Iustinian Popescu Luciu din Ialomița, protoierul Popescu din Urziceni, căpitanul veteran Gheorghe Constantinescu din Târgoviște, preotul Popescu Rucăr din Muscel, preotul Arghir Gheorghe din Dărăbani - Constanța -, primăria Cacomeanca și cea din Cocargeaua - ambele din Ialomița -, Primăria comunei Ciulnița, Primăria Casapchioi - Constanța⁶⁴.

Cu același scop, Corul Episcopiei Constanței intenționa să organizeze un concert vocal la Ateneul din București. În acest sens, episcopul se adresează ministrului Comunicațiilor, solicitând să se facă o reducere de 75% pe calea ferată pentru membri corului⁶⁵. De asemenea, d-na Axente se oferea să dea un concert în Constanța⁶⁶. Ca urmare a campaniei organizate, în presă, de episcopul Constanței, Comunitatea Israelită de rit Occidental din Constanța donează 2000 lei și promite că va lua măsuri ca toți membri să doneze, de bună voie, cât vor putea pentru ridicare clădirii Seminarului⁶⁷.

Nemulțumit de modul în care decurge strângerea fondurilor, episcopul Gherontie adresează numeroase circulare, în toamna lui 1927, îndemnându-i pe cei care sunt de drept membri ai Consiliilor comunale să depună toate stăruințele ca, la realizarea bugetului, să fie prevăzute sume și pentru construcția Seminarului, iar preoții care sunt membri ai unor societăți corporatiste să insiste pentru ca, la

Seimeni, Osmanfacă, Dorobanțu, Gălbiori, Pantelimon, Istria, Duingi, Sarai, Gârliciu, Hasiduluc, Rasova, Cavaclar, Cerchezu. Și lista ar mai putea continua. cf. A.E.C., dos. 4/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 47, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, f.n., 87, 89, 90; dos. 5/ 1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 31, 32- 33, 34 v, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 60, 61, 62, 64, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 90, 92, 94, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 115, 118, 119, 120, 121, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 157, 158, 159, 177, 178, 179, 193, 202, 203, 204, 245.

⁶³ *Loc. cit.*, dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 79.

⁶⁴ *Loc. cit.*, f. 245.

⁶⁵ *Loc. cit.*, dos. 4/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 82.

⁶⁶ *Loc. cit.*, f. 86.

⁶⁷ *Loc. cit.*, dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Theologic, f. 39.

repartizarea fondului cultural, să se treacă și Seminarul; autorizează anumiți părinți ieromonahi să controleze activitatea comitetelor și îi delegă și să ia măsuri ca cerealele colectate să se vândă la prețuri bune⁶⁸. De asemenea, face apel și la ajutorul primarilor comunelor și convoacă parlamentarii Eparhiei la o consfătuire ce avea drept scop implicarea acestora în activitatea de construire a Seminarului⁶⁹.

O altă propunere adresată în acest sens este făcută protoiereilor: clerul să doneze salariul pe o lună, episcopul fiind primul care va face acest gest. Membrii Cercului preoțesc „Coșăreni” din Ialomița deja și-au donat salariile pe luna decembrie. La fel și 34 de preoți și cântăreți din Protoieria I județul Ialomița – 19967 lei -. 95 de preoți și cântăreți din aceeași Protoierie vor dona benevol 37700 lei, în luna ianuarie 1929⁷⁰.

În anul școlar 1927/1928, cadrele didactice și personalul administrativ al Seminarului erau aproape aceleași⁷¹, iar situația școlară a elevilor, la finele anului, era următoarea: din 300 de elevi câți învățau în cele 7 clase, 2 erau retrași, 298 au frecventat regulat cursurile, 238 promovați, 51 corigenți și 9 repetenți⁷².

Episcopul Gherontie reușește să obțină prelungirea listele de subscripție aprobate pentru construirea localului Seminarului până 31 decembrie 1928, pentru încă un an, deoarece rezultatele nu fuseseră cele așteptate⁷³. Parohiile din județele Constanța, Ialomița, Caliacra, Durostor își fac datoria⁷⁴. Donează bani și primării, prefecturi, societăți

⁶⁸ *Loc. cit.*, f. 25, 30, 51.

⁶⁹ *Loc. cit.*, f. 36- 38, 42.

⁷⁰ *Loc. cit.*, f. 57, 58, 59, 80, 165, f. n.

⁷¹ Cadre didactice: econom Iulian Constantinescu, econom Grigore Dumitrescu, preot C.I. Sădeanu, preot Al. Alexandrescu, econom I. St. Popescu, diacon Gh.V. Popescu, Mauriciu Papastopol, Alex. Șișman, Grigore Roșu, Vasile Helgiu, Gh. Andrieș, Haralambie Ciocan, V. Muranievici, dr. Gh. Rădulescu, Gh. Diaconu, Alex. Nicolescu, Alex. Rigo Constantinescu, N. Constantinescu-Pană, preot Gh.L. Popescu; Personalul administrativ: directorul Iulian Constantinescu, secretar - Iacob Ionescu, 7 pedagogi, un econom, un portar, un bucătar, un ajutor bucătar, 17 servitoare. cf. *Loc. cit.*, dos. 7, Retribuția personalului Seminarului Teologic din Constanța, f. 1, 20; dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Teologic, f. 341- 343.

⁷² *Loc. cit.*, dos. 5/1927, Actele referitoare la construirea Seminarului Teologic, f. 282.

⁷³ *Loc. cit.*, f. 171, 206, 222, 235, 236.

⁷⁴ Județul Constanța: Pazarlia, Seimeni, Lipnița, Pantelimon, Hârșova, Sarai, Mihai Viteazu, Tichilești, Râmnic, Istria, Capugiu, Carol. I, Săcele, Pantelimon, Topalu, Tortomanu, Ersechec-Capugiu; județul Ialomița: Cusuiul din Vale, Crăsanu, Traian, Coșereni. Săcele, Cocargea, Topraisar, Grindu, Poiana; județul Caliacra: Ezibei, Camilaru, Rasoriceni, Vladimirești, Șabla, Huzubei, Ghiore, Târnovo, Dropia; județul Durostor: Canlia, Garvăn, Astfaschioi, Rahova,

și persoane particulare, oameni simpli și personalități - între care și profesorul Simion Mehedinți - de pe tot cuprinsul țării⁷⁵.

Banii adunați tot nu erau de ajuns. Conform evaluării, ridicarea localului de Seminar costa cca. 2 milioane, iar, așa cum îl concepea Episcopia, suma necesară se ridică la 60 milioane lei. În final, Episcopul redusese întreaga sa speranță la ridicarea unui pavilion, pentru care erau necesare 8 milioane lei⁷⁶.

Correspondența Episcopului Gherontie continuă, fără întrerupere. Astfel, în ianuarie 1928, solicita Ministerului Cultelor trimiterea planurilor și devizelor întocmite de inginerul șef Călinescu⁷⁷. De asemenea, se adresează ministrului Finanțelor în speranța obținerii unor credite, pentru ca, în vară, să pună piatra de temelie a clădirii Seminarului⁷⁸. Se adresează, oficial, și Mitropolitului primat, căruia-i expune situația îngrijorătoare a Seminarului constănțean, pe care-l roagă să intervină pe lângă Ministerul de Război pentru a ceda clădirile și terenul în care se aflau Comandamentul Diviziei a IX-a,

Caraorman, Babuc, Cainargeaua Mare, Haschioi, Srebârna, Cadichioi, Aidemir, Vetrina, Garvăn-Cioara, Sarsânlar. cf. *Loc. cit.*, f. 149, 155, 163, 168, 169, 176, 186, 188, 190, 196, 197, 210, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 238, 239, 240, 263, 264, 265, 266, 269, 270, 276, 280, 283, 285, 289, 297, 301, 305, 306, 310, 311, 312, 313, 314, 320, 321, 326.

⁷⁵ Prefectura județului Ialomița înscrie în subvențiile acordate bugetelor comunelor rurale și sume pentru „ajutorarea seminarului teologic și Școlii de cântăreți din Constanța” - cf. *Loc. cit.*, f. 271- 272, 317, 325, 329. În aceeași idee, și Primăria comunei Biulbiul, județul Constanța - cf. *loc. cit.*, f. 347. Mai donează bani și primăriile din Mangalia, comuna Ciulnița, Bazargic, Silistra, comuna Mihail Kogălniceanu din Ialomița - cf. *loc. cit.*, f. 315, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 345. Cu 500 de lei, contribuie și Societatea de locuințe ieftine București. cf. *loc. cit.*, f. 248. Au mai donat bani persoane particulare. Preotul Simion Stănescu din Drăgășani-Vâlcea donează 2000 lei pentru ridicarea clădirii Seminarului, iar institutorul Th. Poenaru, membru al Adunării Eparhiale Constanța, a adunat de la apropiații săi suma de 2440 lei, cu regretul că nu a putut face mai mult. Institutorul în retragere G. Tănăsescu trimite 200 de lei din rata pe care se angajează să o doneze, lunar, până la sfârșitul construcției - scrisoarea sa este mișcătoare -, așa cum a promis în ziarul „Dobrogea Jună”. Și bancherul din Bazargic Nicola Drumef donează 500 lei. Pentru construirea Seminarului, contribuie și: Const. Naumescu - administrator financiar în Teleorman -, Spiru Michail - revizor școlar în Teleorman-, N. Hagiescu și Michail Protopopescu - proprietari în Turnu Măgurele - și primarul orașului Turnu Măgurele - cf. *loc. cit.*, f. 175, 180, 182, 183, 219, 221, 225, 226, 244, 322, 330, 338, 339. Lor li se adaugă personalități de marcă ale culturii românești. Este cazul profesorului Simion Mehedinți, care donează 1000 lei pentru supraviețuirea Seminarului. cf. *loc. cit.*, f. 328.

⁷⁶ *Loc. cit.*, f. 213, 216.

⁷⁷ *Loc. cit.*, f. 156.

⁷⁸ *Loc. cit.*, f. 168.

care urma să fie evacuat de armată, iar, dacă aceasta nu era posibil, măcar să aprobe funcționarea Seminarului în acele clădiri⁷⁹. În aceeași idee, se adresează și Ministerului Cultelor și Artelor⁸⁰. Insistă și pe lângă Ministerul de Război. Într-una dintre scrisori, îi explică ministrului situația: spera ca, dacă nu era gata un pavilion din clădirea Seminarului, măcar, în primăvară, să înceapă lucrările. Locul există, eparhia ar avea și vreo 2 milioane lei și nu se așteaptă decât un ajutor de la Ministerul de resort. Primejdia de a închide instituția de învățământ este iminentă, pentru că, până în august, nu se putea realiza pavilionul. Și aceasta, exact în momentul în care guvernul pregătea jubileul a 50 de ani de la revenirea Dobrogei la țară. Cum Regimentul de obuziere din Constanța urma să se mute la Medgidia, Regimentul 9 Călărași ar putea să se ocupe, pentru un an-doi, locațiile eliberate, lăsând, în continuare, Seminarul în pavilionul, „pe cari numai Dumnezeu le știe - l-am amenajat și adaptat nevoilor școlii teologice”. Dacă aceasta nu e posibil, episcopul îl roagă pe ministru să accepte instalarea Seminarului în cazarma de obuziere, pentru maximum trei ani⁸¹. Răspunsul a fost unul negativ⁸², fapt pentru care episcopul cere, din nou, ajutorul ministrului Cultelor⁸³.

În martie 1928, Ministerul Cultelor și Artelor trimite Episcopiei din Constanța proiectul de construcție a Seminarului⁸⁴.

Pe 24 iulie 1928, cu 8 zile înainte de expirarea termenului de evacuare a pavilionului Regimentului 9 Cavalerie, episcopul dă dispoziție ca Seminarul să se mute, momentan, în internatul din oraș, iar, dacă numărul de camere este insuficient, să se restrângă în doar 2 camere, restul rămânând pentru mobilierul și gospodăria Seminarului⁸⁵. De pe data de 1 august, Ministerul de Război a pus la dispoziția Seminarului, pentru doi ani, Cazarma Traian din Ostrov⁸⁶. Restrângerea spațiului destinat Seminarului îl determină pe episcop să refuze înscrierea celor 16 elevilor propuși de Mitropolitul Basarabiei⁸⁷.

În octombrie 1928, episcopul se adresează, din nou, ministrului Domeniilor, plângându-se că Seminarul este „silit să evacueze cazarma în care se găsește și să rătăcească prin mahalalele Constanței, în niște maghernițe, iar, la urma urmei, să piară”. Îi cere ajutorul ministrului, în

⁷⁹Loc. cit., f. 213, 216.

⁸⁰Loc. cit., f. 273.

⁸¹Loc. cit., f. 237.

⁸²Loc. cit., f. 268.

⁸³Loc. cit., f. 262.

⁸⁴Loc. cit., f. 257.

⁸⁵Loc. cit., 284.

⁸⁶Loc. cit., f. 28, 291, 304.

⁸⁷Loc. cit., f. 307, 308, 309.

ideea de a da „în arendă, cu preț regional, măcar 500 ha pământ arabil în Caliacra, unde statul are mii de hectare disponibile”⁸⁸.

Chiar și în această situație limită, Seminarul își inaugurează cursurile noului an școlar, pe 29 octombrie, ocazie cu care este sfințit și drapelul școlii, sărbătorire la care este invitat episcopul Gherontie, și în calitate de naș al drapelului⁸⁹.

La Seminarul din Constanța, în 1929, erau vacante 12 catedrele⁹⁰, care se vor completa, astfel încât colectivul de cadre didactice va suferi oarecari modificări⁹¹. Personalul administrativ este, aproximativ, același⁹². În „Biserica Ortodoxă Română” se publică comisia de absolvire de la Seminarul constănțean din anul 1929 și cea de peste un an⁹³.

Consiliul eparhial ortodox român de la Cluj solicita trimiterea condițiilor pentru ca absolvenții de școală primară sau de câteva clase

⁸⁸ *Loc. cit.*, f. 316.

⁸⁹ *Loc. cit.*, f. 324.

⁹⁰ Erau vacante catedrele de: Științe religioase - 2 catedre -; Teologie practică - 1 catedră; Limba franceză - „15 ceasuri”-, Latina - „17 ceasuri”; Elina - „15 ceasuri”; Geografia - „7 ceasuri”; Matematica - „12 ceasuri”; Științe agronomice - „7 ceasuri”; Caligrafie și Desen - „10 ceasuri”; Muzică bisericească - „14 ceasuri”; Lucru manual - „8 ceasuri”; Gimnastica - „8 ceasuri”. cf. „BOR”, seria III, XLVII, nr. 5 (578), mai 1929, p. 454.

⁹¹ De-a lungul anului 1929, director al seminarului era același Iulian Constantinescu, director spiritual - preot Th. Enache, preot liturghier - diacon Gh.N. Popescu, iar profesori: D. Ivănescu, D. Roman, D. Roșculeț, M. Papastopol, Al. Șișman, Sofronie Coravu, H. Crocan, E. Sireteanu, T. Miculescu, V. Muranovici, dr. Gh. Rădulescu, Al. Riga Constantinescu, Gh. Diacon, Al. Nicolescu, preot Gh.L. Popescu, Materiu Cristescu, locotenent Șt. Vasile, Ioan Lăncrăjan, Grigore C. Roșu. În acest an, se studiau următoarele materii: Limba română, Științe religioase, Greacă, Latină, Franceză, Germană, Științe pedagogice, Științe fizico-naturale, Științe agricole, Matematică, Igienă și Medicină, Desen, Caligrafie, Muzică bisericească, Muzică vocală, Lucru manual și Educație fizică. cf. A.E.C., dos. 8/ 1929, Salarii - Seminarul Teologic jud. Constanța, *passim*.

⁹² Personalul administrativ era format din directorul amintit, din secretarul Iacob Ionescu, 5 pedagogi, un econom, un portar, un bucătar, un ajutor bucătar și 17 servitori. Cf. *loc. cit.*, *passim*.

⁹³ În 1929, din aceasta, făceau parte: Ioan Gh. Savin - profesor la Facultatea de Teologie din Chișinău -, părintele Iulian Constantinescu - directorul Seminarului -, părintele Duminică Ionescu - profesor la Seminarul Central din București - și, ca membri, Gh. Roșu și V. Papastopol. Iar, în anul următor: dr. V.G. Ispir - profesor la Facultatea de Teologie din București, președinte al comisiei -, părintele I. Constantinescu - directorul Seminarului -, Gr. Roșu, M. Papastopol și P. Popovici. cf. „BOR”, seria III, XLVII, nr. 6 (579), iun. 1929, p. 556-557; XLVIII, nr. 6 (591), iun. 1930, p. 509.

de liceu din zonă să se poată înscrie la Seminarul constănțean⁹⁴.

Activitatea Seminarului continuă, indiferent de marile probleme cu care se confrunta. Pe 21 mai 1930, instituția serba zilele Patronului său. Episcopul era invitat și rugat să accepte ca un elev seminarist de clasa a VIII-a să predice, la Catedrală, despre viețile sfinților patroni⁹⁵.

Între 5-20 iunie, se desfășoară examenele. Rezultatele sunt următoarele: din 285 elevi înscriși, 8 sunt retrași, 277 au frecventat regulat cursurile, 228 sunt promovați, 38 corijenți, 9 repetenți și 2 amânați pentru examene din toamnă⁹⁶.

La începutul anului 1930, un alt scandal lovește Seminarul. De data aceasta, îl are ca inculpat pe însuși directorul instituției, preotul Iulian Constantinescu. Acuzator este însuși Episcopul Gherontie. Directorul era învinovățit că avea un caracter dur, dezlănțuind o adevărată teroare în rândul elevilor. Drept exemplu este adus cazul unui elev care a fost nevoit să părăsească Seminarul - tatăl său deschizând acțiune în justiție împotriva instituției și a Ministerului - și cel al unor studenți care au avut curajul să declare că au fost palmuiți de director. Acestor acuze li se adaugă: alimentația proastă, elevi bolnavi de boli venerice, materiile religioase sunt predate numai de laici, faptele de imoralitate ale soției directorului spiritual, Theodor Enache, petrecute în Seminar și ajunse de notorietate, campania alimentată de director în rândul părinților împotriva episcopului. De asemenea, episcopul declară că directorul instituției a închiriat în oraș câteva localuri, în jurul unor case de toleranță, „ca elevii să fie încontinuu martori la scene de depravare, să se molipsească de boale venerice și să scrie împotriva noastră, chiar în vremea când Noi lipseam din țară”. Li se adaugă nesupunerea la ordine și problemele de gestiune. Iulian Constantinescu este dat în judecată. Episcopia îl are ca martor principal pe profesorul Ioan Morozov, vechi cadru al Seminarului. Directorul preot Iulian Constantinescu este suspendat din toate slujbele preoțești și trimis spre judecata Consiliului Eparhial al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. Ca urmare, episcopul cere, insistent, ministrului Instrucțiunii și Cultelor eliberarea preotului din funcția de director al Seminarului. Ministrul îi acordă concediu din funcție directorului până la judecarea procesului⁹⁷.

Preotul Teodor Enache, spiritual al Seminarului, implicat indirect în scandalul din jurul directorului Iulian Constantinescu, a solicitat un

⁹⁴ A.E.C., dos. 11/1931-1932 - Corespondență cu seminarul Teologic Constanța, f. 18.

⁹⁵ *Loc. cit.*, f. 20.

⁹⁶ *Loc. cit.*, f. 23-25, 26-27, 28-29.

⁹⁷ *Loc. cit.*, f. 4, 5, 9, 10, 12, 13-14, 17, 21.

post de preot în Eparhia Hotinului și, în acest sens, cerea o recomandare din partea Episcopiei constănțene. Răspunsul este unul pozitiv⁹⁸.

Activitatea de strângere a fondurilor continuă. Se primesc oboluri de la primării din județul Ialomița, din parohiile din județul Durostor⁹⁹.

A. Bulalidi se oferă să închirieze Seminarului un imobil în Constanța, cu plata unei chirii anticipate pe 3 ani, de 180 000 lei¹⁰⁰.

Directoratul ministerial anunță că, în bugetul județului Constanța, n-a fost stipulată nici o subvenție pentru terminarea localului de seminar și nu există nici posibilitatea de a acorda vreo sumă în acest scop sau în acela de a cumpăra un local¹⁰¹.

Episcopul Gherontie continuă cruciada pentru ridicarea localului Seminarului teologic din Constanța. Într-o intervenție privind împrumutările în Cadrilater din plenul Senatului, episcopul Gherontie aduce în discuție problema Seminarului teologic constănțean¹⁰².

În mai 1930, episcopul Constanței se adresa Directoratului Ministerial al Munteniei - de care aparținea și Eparhia Constanței -. Acesta expune ceea ce dorește să realizeze: „un local propriu pentru seminar, nu mai suferă deci întârziere nici deoclipă, dacă ținem să avem prestigiu”. Există însă problema lipsei mijloacelor. Episcopul Gherontie oferă și soluțiile: „Cum putem salva reședința și seminarul teologic? 1. Statul are datoria, căci la el e punga, să înscrie în fiecare an, oricât de puțin; dar să înscrie și, cu aceasta, am reuși să adunăm bunișoare parale; 2. În bugetele fiecărei instituții: comune, municipii, prefecturi etc. Din eparhia Constanța și aici aveți toată puterea, Domnule Director - să se înscrie anual o sumă cât de puțin, pentru episcopia de Constanța, în scopul terminării lucrărilor reședinții și pentru clădirea localului de seminar; 3. Pentru realizarea acestor opere, onoratul Guvern, recte Ministerul Instrucțiunii și Cultelor ar putea contracta cu o societate de construcții din țară, care s-ar angaja să termine - să zicem - deocamdată reședința, iar statul i-ar garanta plata în anuități, prin prevederi bugetare (...) Cu chipul acesta, am termina - în timp de 3-4 ani - reședința și s-ar pune temelia localului de seminar. Ce-ar putea face eparhia. Cum am luat conducerea eparhiei Constanței, Noi am format comitete parohiale, pentru adunarea de ofrande în

⁹⁸ Loc. cit., f. n.

⁹⁹ Loc. cit., f. 6, 16, 19, 22.

¹⁰⁰ Loc. cit., f. 1, 2.

¹⁰¹ Loc. cit., f. 30, 31.

¹⁰² Împrumutările în Cadrilater, în „Tomis - revista eparhială de Constanța”, VII, nr. 3, mar. 1930, p. 90-92

bani și cereale pentru seminar și am realizat, în timp de un an, peste un milion de lei. Lipsa de concurs din partea statului însă – pedeoparte - seceta pe de alta, ne-a descurajat și pe noi și comitetele. Cu toată secetă, totuși, eram sigur că, dacă Guvernele ar fi luat în serios dosarele de corespondență ce li-am trimis și implorările ce li făceam, comitetele ar fi luptat mai departe. Văzând, însă, că nu se face nici o mișcare, credincioșii și-au strâns băierile pungilor, temându-se ca, nu cumva, ofranda lor să scape printre degete, cum – durere - s-a mai zvonit că s-ar cam fi întâmplat cu unele colecte, mai demult. Milionul nostru este, asigurat; dar, cu el, nici un om n-ar fi avut curajul să se apuce de seminar. Ar fi fost să se repete greșeală cu școala normală de lângă Pallas, unde s-au îngropat câteva pietre și - cu ele - și un milion-două!. Episcopul se adresează, în calitatea sa de deputat în Adunarea Eparhială, Directorului ministerial al Munteniei, cel care are în mâna sa bugetele, stăruind, cu nădejde, să studieze propunerile făcute, iar, de nu sunt bune, să caute alte soluții, „dar, să nu lăsați eparhia Constanța în pragul prăbușirii morale; ar fi păcat!”¹⁰³.

În iulie, în urma zvonurilor privitoare la desființarea Seminarului teologic de la Constanța, episcopul Gherontie cerea ajutorul prim ministrului țării, Gheorghe Mironescu, și ministrului Cultelor¹⁰⁴.

În revista „Tomis” a Eparhiei Constanța din august 1930, acesta declara, la deschiderea Adunării eparhiale: „Fără local, seminarul teologic, această școală atât de necesară și importantă, din punct de vedere al intereselor noastre culturale, religioase și naționale, parcă văd că - poate chiar din toamnă - din motive, cari dacă în altă parte ar fi cumva plauzibile, la noi nu-s - își va închide porțile.” Acesta specifică faptul că regele cunoaște necesitățile Bisericii Ortodoxe, deoarece episcopul Gherontie i le-a expus în audiența pe care acesta o avusese pe 9 iulie. Regele își exprimase dorința de a vizita capitalele provinciilor, ocazie cu care episcopul urma să-i înmâneze un memoriu despre doleanțele episcopiei sale, între ele, localul propriu al Seminarului, chiar și în condițiile în care se zvonea că guvernul se gândea la economii, la desființarea școlilor care nu au local propriu, categorie în care intra și Seminarul constănțean. „Ei bine, o mai mare greșeală decât aceasta, n-ar fi în stare să facă nici un guvern, chiar dacă ar fi păgân.” Dacă, pentru reședința episcopală, Ministerul a dat ceva bani, pentru Seminar „nici o centimă”. Cu mijloace proprii, eparhia a întocmit planul și devizul necesar, le-a înmânat Ministerului și Serviciului tehnic superior, care

¹⁰³ Copie de pe adresa Sfintei Episcopii către Directoratul Ministerial al Moldovei nr. 2648 din 2 Maiu 1930, în „Tomis - revista eparhială de Constanța”, VII, nr. 5, mai 1930, p. 182-184

¹⁰⁴ Arhiva Episcopiei Constanța, dos. 11/1931-1932. Corespondență cu seminarul Teologic Constanța, f. 33, 34

le-au aprobat, a obținut, „*prin dese stăruinți personale*”, un spațiu pentru clădirea Seminarului, a obținut piatra de la cariera Canara și, pentru a da un impuls Ministerului, a adunat, prin Comitetele parohiale și liste de subscripții, cca. 1400000 lei. Din păcate, Adunarea eparhială s-a mărginit la controlul gestiunilor, lăsând pe umerii episcopului și Consiliului său promovarea intereselor economice și culturale. Episcopul a stimulat guvernele și a cerut ajutorul oamenilor politici locali, a convocat, de 2 ori, la Senat colegii din acest for și deputații - de două ori, majoritatea a lipsit¹⁰⁵.

Într-o adresă și un proces verbal din noiembrie 1930, adresat Episcopului, directorul Seminarului, Iulian Constantinescu, informează despre adunarea generală a părinților elevilor, profesorilor și membrilor Comitetului școlar al instituției, unde s-a hotărât ca, în cazul în care statul nu poate face față cheltuielilor viețuirii Seminarului, să se recurgă la mijloacele de care dispune Comitetul școlar pentru cheltuielile materiale, iar salariile profesorilor să fie plătite de stat. Rezoluția Episcopului este următoarea: procesul verbal să fie trimis regelui, primului ministru, patriarhului și Ministerului Instrucției Publice. Mai mult, episcopul argumentează, pe 2 pagini.

Bolnav fiind, episcopului Gherontie i se comunică faptul că Seminarul teologic din Constanța, pentru menținerea căruia, în toamna anului 1930, a mers cu stăruințele până la rege, va fi desființat pe 15 ianuarie 1931. „*Cu lacrimi în ochi, regretând că nu poate să plece din nou, trimite de pe patul suferinței, telegrame de protestare la Minister, la patriarhie, la M.S. Regele*”, subliniind importanța Seminarului teologic pentru Dobrogea și pentru țară, enumerând, succint, ceea ce a realizat¹⁰⁶.

Chiar și cu sabia asupra capului, directorul Seminarului și episcopul Constanței continuă cruciada. În noiembrie 1930, primul dintre ei îl înștiința pe cel de-al doilea că, prin desființarea Școlii Normale de băieți din oraș, imobilul a rămas liber. Și ar fi suficient pentru cel puțin 200 de elevi, care pot să locuiască și să învețe acolo. Imobilul aparținea Primăriei, fapt pentru care îl roagă pe episcop să facă diligențele necesare, Seminarul angajându-se să plătească chiria pe care o plătea școala de băieți¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Gherontie, *Dați-mi cinci lei pe an de fiecare familie și vă promit o eparhie înfloritoare*, în „Tomis - revista eparhială de Constanța”, VII, nr. 8, aug. 1930, p. 253, 254-255.

¹⁰⁶ Arghir I. Vârnav, *op. cit.*, p. XVIII; A.E.C., dos. 11/1931-1932. Corespondență cu seminarul Teologic Constanța, f. 35, 36.

¹⁰⁷ A.E.C., dos. 11/ 1931-1932. Corespondență cu seminarul Teologic Constanța, f. 37.

Pe 13 noiembrie, Patriarhul îi scrie episcopului Gherontie că a făcut intervenții stăruitoare, dar fără a primi vreo promisiune¹⁰⁸. În aceeași zi, este dat și răspunsul de la Președinția Consiliului de Miniștri, care răspunde sec, fără comentarii: „fiind vremurile extrem de critice, trebuie să consimțim cu toți la sacrificiile necesare crizei noastre economice”¹⁰⁹.

Prin decizia nr. 3337/1 ianuarie 1931, Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice desființează Seminarul Teologic din Constanța, din lipsă de local propriu. Instituția funcționează încă, pe spesele Comitetului școlar, până la finele anului școlar. Episcopul se adresează Ministerului amintit, rugându-l să dispune ca „toată averea” pe care o deținuse instituția să fie trecută pe seama Eparhiei și dată în primirea Consiliului Economic al Episcopiei Constanța, pentru a nu se risipi. Avea în vedere art. 34 din Legea de organizare a Bisericii Ortodoxe Române. Intenția era ca, odată terminată construirea clădirii episcopale, când situația materială o permitea, să reînființeze cursul superior al Seminarului sau o academie teologică, chiar numai cu banii eparhiei. Episcopul spera însă, în timp, să ridice și un local propriu Seminarului, având deja 8 ha teren și un fond de peste un milion strâns prin colectă publică. Ministerul refuză să dăruiască Eparhiei „averea” Seminarului, fiind dispus să i-o dea doar în păstrare. Episcopul intenționa să folosească inventarul amintit la Școala de cântăreți bisericești.¹¹⁰

Pe 21 mai, episcopul era invitat să patroneze serbarea patronilor Seminarului, unde profesorul Virgil Dobrescu urma să conferențieze¹¹¹.

Ministrul Instrucțiunii Publice și Cultelor îl ruga pe episcopul Gherontie sau pe arhiereul vicar să participe personal la examenul de absolvire¹¹² de la Seminarul Teologic din Constanța, ce începea pe 9 iunie, subliniind că prezența acestuia dădea un „înalt prestigiu în sine”. Deși, inițial, îl delegă să participe pe arhiereul vicar, episcopul va

¹⁰⁸ *Loc. cit.*, f. 39.

¹⁰⁹ *Loc. cit.*, f. 38.

¹¹⁰ *Loc. cit.*, f. 44, 50, 51, 55, 58, 59 Acest inventar era format din: 55 paturi, 20 pupitre, 4 catedre cu postamente, 4 table de scris pentru perete, 4 butoaie mici, 3 trepiede pentru table de scris deteriorate, 2 cuiere mobile, 1 trepied pentru tabla de scris, 70 farfurii deteriorate, 4 linguri se supă deteriorate, 20 cănițe de porțelan deteriorate, 5 butoaie stejar mici, 2 scaune de brad lungi, 6 sobe de tablă, 4 cuțițe de masă de metal uzate, 1 butoi mic de fag, 2 lămpi de petrol, 7 saltele de paie reformate. (f. 63).

¹¹¹ *Loc. cit.*, f. 46.

¹¹² Comisia de examinare era formată din: directorul preot Iulian Constantinescu – președinte -, D-tru Ivănescu, I. Bocioagă, Nauriciu Papastopol și Matei Cristescu - membri.

participa personal¹¹³ la acest ultim examen al Seminarului pentru care luptase în ultimii ani. Rezultatele ultimei sesiuni de examene a Seminarului teologic Constanța erau următoarele: 265 de elevi, din care 18 retrași, 247 au frecventat regulat școala, 186 promovați, 49 de corijenți, 10 repetenți, 2 amânați la examene din toamnă¹¹⁴.

Din septembrie 1931, Iulian Constantinescu cere eliberarea cărții canonice și alte acte, pentru a se transfera, ca profesor definitiv, la Seminarul monahal „Cernica”¹¹⁵.

Elevii seminariști de la Constanța au fost transferați, conform Ordinului 146672/1931, la Seminarul din Dorohoi, fapt pentru care directorul acestuia solicita fondul bănesc al fostului comitet școlar. Adresa este semnată de un număr de 60 de elevi. Episcopul Ghenadie a răspuns că nu poate acorda vreun ajutor bănesc. De aceea, elevii și conducerea Seminarului de la Dorohoi se adresează, în același sens, ministrului¹¹⁶.

Episcopia Constanței solicită Ministerului Agriculturii și Domeniilor să-i fie declarate proprietate cele 8 ha de la Palas, destinate construirii Seminarului și cele 45 ha atribuite construirii Seminarului după desființarea Școlii Normale de băieți. Răspunsul vine curând: conform legii, terenurile reintră în patrimoniul statului, adică al Ministerului Agriculturii, dar că, în schimb, Episcopiei i se va da o suprafață egală în comuna Tatlageac¹¹⁷.

Seminarul fusese desființat în prima zi a anului 1931, bunurile ce-i aparținuseră fuseseră împărțite. Faima sa continuă însă. Drept dovadă, în 1934, un paroh din județul Hunedoara solicita primirea unui elev la acest Seminar¹¹⁸.

*

Viața acestui Seminar a fost scurtă și foarte zbuciumată. Autoritățile eclesiastice și conducerea acestuia s-au zbatut, tot timpul, pentru obținerea unui sediu, de care depindea însăși existența lui. Ce a rămas după desființarea Seminarului? 158 de absolvenți de care Dobrogea avea imperioasă nevoie¹¹⁹... și dosarele de documente care-i certifică existența.

¹¹³ *Loc. cit.*, f. 48, 49, 51.

¹¹⁴ *Loc. cit.*, f. 52, 53.

¹¹⁵ *Loc. cit.*, f. 60.

¹¹⁶ *Loc. cit.*, f. 65, 66, 67- 68, 69.

¹¹⁷ *Loc. cit.*, f. 71- 73, 74.

¹¹⁸ *Loc. cit.*, f. 76.

¹¹⁹ Lista absolvenților în Virgil Coman, *op. cit.*, 509-512.

**„SFINȚII ÎMPĂRAȚI CONSTANTIN ȘI ELENA”
SEMINARY FROM CONSTANȚA**

Abstract

Due to the fact that Dobroudja was returned to Romania, there was a great need of orthodox priests. Therefore, „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Seminary was established in 1923 in Constanta. Although it had great results, its existence was disturbed and conditioned by the lack of a place of its own. There were two bishops that fought for this Dobroudjan educational institution to exist: bishop Ilarie and, especially, bishop Gherontie.

The present article shows, based on archival documents, the avatars of getting a place of its own for the orthodox Seminary mentioned. The desperate calls of bishop Gherontie to the local authorities, central ones and even to the King were in vain. At the beginning of 1931, „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Orthodox Seminary was closed.

Keywords: „Sfinții Împărați Constantin și Elena” Orthodox Seminary, Constanta, culting teaching, bishop Gherontie, Diocese of Tomis.